

spe
ciál

David Harris:

Krise nám pomohla

Jeden ze dvojice šéfů firmy Hogan Lovells mluví o fúzi dvou velkých hráčů v globálním právním byznysu, o nástrahách první ligy velkých financí a o ambici být nejlepší na světě

Partneři přílohy

HAVEL HOLÁSEK
advokátní kancelář

PARTNEŘI

DP

DÁŇA, PERGL & PARTNEŘI

Advokátní kancelář

ŠACHTA &
PARTNERS

právo
& byznys

V dnešním fóru E15 se dozvíte, co si myslí o schvalovaném zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob zástupci právních kanceláří. Co bude nový zákon znamenat pro firmy a nač by se měly v případě jeho uvedení do praxe společnosti zaměřit, aby minimalizovaly případný postih.

Účinná lítost je mimořádně významným institutem

Ondřej Trubač,
senior advokát
Havel, Holásek & Partners

Foto E15 Anna Vacková

Přijetí zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je značným průlomem v českém trestním právu, které až dosud důsledně vycházelo z evropské kontinentální tradice, respektive ze zásady individuální trestní odpovědnosti fyzických osob, podle které mohla být pachatelem trestného činu pouze fyzická osoba. Kritici zavedení trestní odpovědnosti právnických osob se obávají možné kriminalizace podnikání a případného zneužití v rámci konkurenčního boje. Zastánci naopak poukazují na výhodnost takové úpravy, zejména v oblastech ochrany životního prostředí a hospodářské kriminality, kde může hrozit jisté nebezpečí, že za určité delikty není postížen nikdo. V zákoně jsou taxativně vyjmenovány trestné činy, za něž hrozí právníkům osobám postih. Jedním z možných trestů bude například i zrušení právnícké osoby. S ohledem na skutečnost, že se v daném případě jedná o určité novum, a to nejen pro laickou, ale i odbornou veřejnost, lze v tuto chvíli jen velmi těžko předjímat, jak bude zákon – zejména ze strany orgánů činných v trestním řízení – v praxi aplikován.

Pokud nedojde k žádné změně, bude zákon účinný již od 1. 1. 2012. Lze doporučit, aby právnícké osoby v souvislosti s přijetím tohoto zákona

provedly komplexní audit, respektive analýzu své činnosti, jejímž cílem by mělo být vyhodnocení možných rizik vyplývajících z tohoto zákona a následné nastavení interních postupů tak, aby bylo dosaženo maximální eliminace takových rizik do budoucna. V případě, kdy dojde ke spáchání trestného činu, který bude možné přičíst právnícké osobě, bude mít právnícká osoba (až na výjimky) možnost využít institutu takzvané účinné lítosti. Účinná lítost je mimořádně významným institutem zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a jeho smyslem je dát právnícké osobě možnost, aby svým aktivním jednáním svůj protiprávní čin dobrovolně odčinila. Za to jí bude garantována beztrestnost a umožněn návrat do legality.

HAVEL, HOLÁSEK & PARTNERS

Advokátní kancelář se sídlem v Praze a s pobočkami v Brně, Ostravě a Bratislavě je s téměř 140 právníky největší česko-slovenskou právníkovou firmou. Kancelář se v letech 2009 a 2010 v oficiální české soutěži Právnícká firma roku umístila mezi třemi nejúspěšnějšími právníckými firmami v České republice.

Jan Vidrna, advokát
Dáňa, Pergl & Partneři

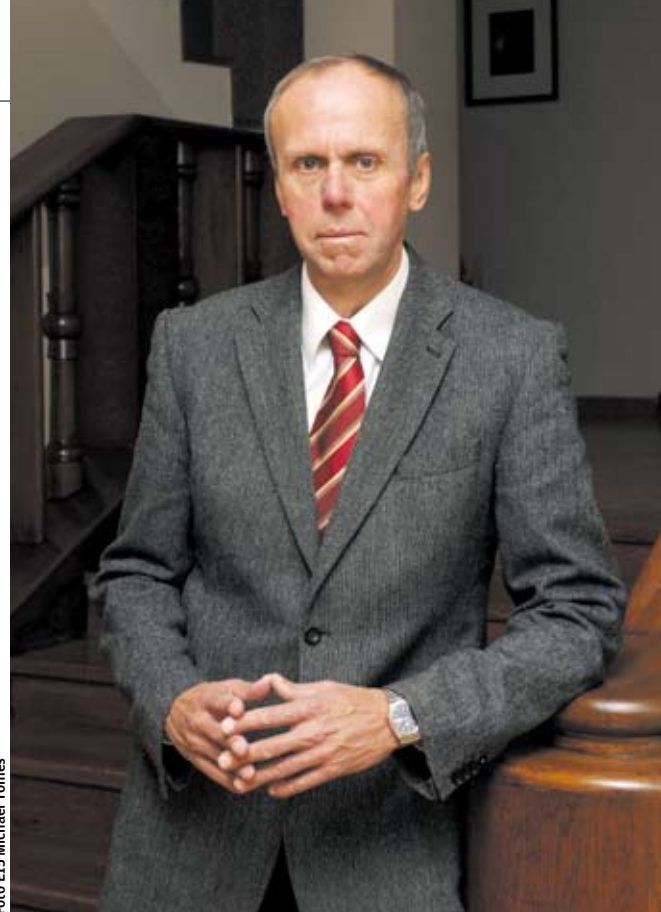

Foto E15 Michael Tomeš

Nikdo by se ne měl utěšovat, že se zákon ne bude využívat

Základním rizikem implementace zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je to, že s touto zvláštní sférou trestního práva u nás nemáme žádné zkušenosti. Policie nemá metodiku, státní zástupci nemají pokyn obecné povahy a soudci nemají stanoviska Nejvyššího soudu. Dokud není zákon ve sbírce, tak vlastně ani není co školit. Všechno to, co se o zákonu doposud řeklo a napsalo, je tedy jenom prognostika. O nějaké předvídatelnosti postupů orgánů činných v trestním řízení a rozhodování soudů proto aktuálně nemá smysl vůbec mluvit.

Cílem tohoto zákona je mimo jiné kultivace podnikatelského prostředí, což samozřejmě může být pro některé obchodní společnosti problém. Nikdo by se přitom neměl utěšovat tím, že se zákon nebude využívat. Iniciativu policistů a státních zástupců zde sice nečekejme, ale trestní oznámení na právnícké osoby budou povinny vyřizovat. Trestní oznámení jsou velmi populární, právnícké osoby se nemohou dopustit křivého obvinění a anonymů se najde vždycky dost.

Prevence postihu by měla začít vyhodnocením vnitřních i vnějších rizik. Výsledek bude záviset na oboru činnosti firmy, teritoriu působení, situaci na trhu, charakteru konkurence, typu obchodních partnerů, druhu prováděných transakcí a podobně.

Právnícká osoba bude vždy pachatel pouze

odvozený. Prvotním pachatelem nadále zůstává člověk, takže když nikdo nic nespáchá, tak ani nebude co „přičítat“. Pro firmu se proto stávají rizikem členové statutárních orgánů, manažeři a samozřejmě i zaměstnanci. Na významu získá personální politika, ale ta má svoje meze, které stanoví zákoník práce a kontroluje Úřad na ochranu osobních údajů. Přijímat nebo držet rizikové lidi bude každopádně luxus, který může firmu přijít drah.

Základem prevence nedbalostních trestných činů bude vnitřní pořádek. To znamená mít kvalitní vnitřní předpisy, jasnou organizační strukturu a takový systém řízení i kontroly, ve kterém každý zná svoje povinnosti a průběžně za jejich plnění odpovídá.

Problémem bude prevence úmyslných trestných činů. Jejím cílem bude takový systém fungování firmy, aby možnosti pro jejich spáchání byly alespoň co nejmenší a aby možnosti jejich včasného odhalení a minimalizace škod byly naopak co největší.

DÁŇA, PERGL & PARTNEŘI

Advokátní kancelář má více než patnáctiletou historii. Specializuje se především na veřejné zakázky, právo informačních technologií, stavební právo, zdravotnické právo a do budoucna i na trestní odpovědnost právnických osob.

Se zákonem se pojí pozitivní očekávání, ale i pochybnosti

Vladislav Jirka, advokát,
Šachta & Partners

Foto E15 Anna Vacková

S každou významnou změnou legislativy – a zde se jedná o změny skutečně zásadního charakteru – jsou spojena jak pozitivní očekávání, tak i pochybnosti. Pokud jde o pozitiva, všeobecně se očekává především zvýšení úrovně dodržování práva v řadě případů taxativně vypočtených trestných činů, pro jejichž spáchání bude moci být v budoucnu trestně stíhána i právnícká osoba. To by mělo napomoci i férovějšímu fungování trhu. Pokud jde o pochybnosti, popřípadě úskalí, která jsou s novou právní úpravou spojena, v oblasti obchodních vztahů to bude jistě obava ze zneužití navrhovaného zákona k nedůvodné kriminalizaci v rámci konkurenčního boje na trhu. Podání trestního oznámení na právníckou osobu, popřípadě zahájení jejího trestního stíhání, přestože bude i následně zastaveno, může mít zásadní dopad na vnímání této právnícké osoby ze strany jejich obchodních partnerů, stejně jako jejich zaměstnanců, nebo i zákazníků. V případě právnícké osoby tento efekt kriminalizace nepocítí ‚právnícká osoba‘, ale zpravidla velké množství fyzických osob, a to nejen osoby s majetkovou účastí na právníckých osobách, ale rovněž zaměstnanci těchto společností, subdávatelé a tak dále. Podobně široký sociální dopad může mít ukládání případných trestněprávních sankcí. Určité pochybnosti byly dále spojeny s výčtem trestných činů, na něž se nová úprava vztahuje. Do výčtu byly dodatečně zahrnuty i trestné činy spojené s porušením předpisů o pravidlech hospodářské soutěže a se zadáváním veřejných zakázek.

Zde pozitivně hodnotím, že v průběhu projednávání nakonec došlo k vypuštění trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže z návrhu zákona. Daná oblast tedy nadále zůstane plně v kompetenci ÚOHS, specializovaného orgánu pro tuto právní oblast.

Dovolím si vyslovit přání, aby přijetí nové právní úpravy skutečně naplnilo zmiňovaná pozitivní očekávání a současně aby zákon v praxi byl aplikován uvážlivě a tak, aby byly minimalizovány případy nedůvodné kriminalizace právnických osob. Podnikatelské veřejnosti, zejména pak osobám s majetkovou účastí na právníckých osobách, je třeba jen doporučit, aby se skutečně seznámily s principy nové trestněprávní úpravy a s riziky, která může nový zákon představovat pro jejich podnikání, pokud ze strany managementu těchto společností nebo některých zaměstnanců dojde k trestnému jednání, které má být dle nového zákona přičitatelné přímo i jejich společnosti. Zákonodárce pro zavedení případných opatření na snížení těchto rizik příliš času nedává, účinnost zákona je směřována již k datu 1. 1. 2012.

ŠACHTA & PARTNERS

Advokátní kancelář se zabývá především problematikou obchodního práva. Společnost reprezentuje Vladislav Jirka, který se specializuje zejména na smluvní a spornou agendu, zdravotnické právo, veřejné zakázky a koncese.